

*Dr. Lucija
Mulej*

Se je empatije mogoče naučiti?

OB VSEH RAZPRAVAH O POMENU ČUSTVENE INTELIGENCE, BRANJU ČUSTEV IN PRIKLAPLJANJU NA ČUSTVENO POLJE SOLJUDI V SRŽ ARGUMENTOV VSE BOLJ JASNO IN BREZPRIZIVNO VSTOPA POJEM EMPATIJE.

Sveda si lahko ogledamo etimologijo pojma, njegovo rabo v različnih disciplinah, a to za nas lahko naredi že google. Zato bomo razmišljali drugače. Se je empatije mogoče naučiti? Lahko lačni razume sitega? Direktor zaposlenega in zaposleni direktorja? Moški žensko in ženska moškega? Lahko razvajen otrok, ki ni nikdar okusil resnih težav ali boja za karkoli, se resno preizkusil v iskanju lastnega dometa in

Je empatija res tista vrlina, ki lahko naslavlja starodavne ideje boja dobrega proti zlu?

omejitev ali zaznal bolečine odrekanja, zavrnitve ali pomanjkanja, sočustvuje z otrokom iz deprivilegiranega okolja, kjer je beseda hvala redkost in objem nekaj nedojemljivega? Lahko poškodovani brez kančka zavisti opazuje obilje ljubljenega? Kako poiskati spoj nasprotij, ki nam jih kaže življenje? Je empatija beseda, ki uteleša »sposobnost vživljanja v drugega človeka«, nova podoba nove realnosti, ki se zarisuje na obrobju, a je še nismo ubesedili in v praksi usvojili? Je abeceda ohlajenih src in vročih umov našla primerne nasprotnika?

Ja, empatije se je mogoče naučiti. Z ljudmi, ki nam prečkajo pot in nas odprejo. S preizkušnjami, ki jih je življenje polno. Z odprtim pristopom do sveta in soljudi in predvsem s spoštovanjem. Ki ni le beseda, pač pa notranja moč, ki krasi dejanja.

EMPATIJA, STRATEŠKA VEŠČINA PRIHODNOSTI

Na prehodu v novo normalnost, o kateri govorimo domala vsi, brskamo po spletu in iščemo preroke razuma, ki nas bodo vsaj navidezno potolažili z dejstvi, ki niso vzeta iz rokava in ne brana iz kave ali tarot kart, ne najdemo pravega zadoščenja. Zadovoljitev umskih razpok, ki jih je zarisalo zapiranje družb, ni mogoče tako naglo. Ne še. Ko um odpove, modrost kot pojem le buri duhove. In intelektualna praksa kontempliranja postaja le še boj uma proti umu, kjer vsak zase išče lastni topos, iz katerega nagovarja družbo, brez iskanja skupnih točk za pomiritev nasprotij. Torej, je empatija res tista vrlina, ki lahko poveže strgane koncepte in trivialne dileme, ki kljub zdravemu razumu vztrajajo in naslavlajo starodavne ideje boja dobrega proti zlu? Kajti, vsa realnost je strukturirana na način jezika in vsa dejstva so sprejeta skozi prizmo omejenega razuma, saj staplja le duša in občuti le srce. A empatija kot nadgradnja uma, duše in srca kljub vsemu daje upanje. Upanje na prekinitev drsenja pomenov. Kajti, pomeni o čemerkoli drsijo, saj ima vsak svoj pogled in mnenje, lahko izreče karkoli že, saj družbeni mediji prenesejo vse črke in dovolijo lingvistično kompetenco brutalnim vulgarizmom, ki se razraščajo kot egoizem testosteronskega mladca, ki misli le na lastni užitek. Kdo bo poskrbel, da pomeni prenehajo drseti? Kot vemo, pomeni prenehajo drseti tedaj, ko jih ustavi avtoriteta. In ta avtoriteta je običajno neko dejstvo ali posameznik, ki žari integriteto.

A DA NEKAJ SPREJMEMO, MORAMO V TO VERJETI.

Opozorila filozofov, da je vera predpogoj verjetja, niso zaman. Niti ne raziskovalcev »nekoristnega« sveta, da se svet giblje po sebi lastni logiki, ki je prej čutna in senzualna in le redkokdaj racionalna. Racionalne so le naša enačbe in projekcije, in ko merimo skladne podatke, dobimo skladne rezultate. Ko taiste enačbe usmerimo v svet kaosa, borzne sentimente in v člo-

Kot v filmu Avatar lahko resnično povezani dosežemo vse. Zares vse. In ta, ki sočuti drugega, vidi svet drugače.

veško psiho, izgorijo v svoji nepopolnosti. Je morda empatija tista avtoriteta, ki bo poskrbela za prekinitev drsenja ključnih pomenov, ki povezujejo človeško vrsto? To so pojmi ljubezni, pravičnosti, iskrenosti do sebe in nato sveta. Kaj nam koristi, če sebe izdamo v imenu katerih koli pravil že? Postanemo plagiat samih sebe, nikdar v lastnem izhodišču, a vselej na obodu prijetnega in sprejemljivega. Če smo nepristni, izgubimo sposobnost empatije, saj drugega ne moremo prepoznati v sebi, če niti ne vemo, kdo smo. Takšna pozicija je zaklenjena vasa. Brez empatije. In ljubezen kot jezik duše nas lahko premakne v philio, prijateljsko ljubezen in agape, izkušnjo ljubezni božanskega. Je empatija prava pot in smer? Stežka je opustiti znano in prijetno, udomačeno in kolonizirano. A zunaj vseh sistemov, ki smo si jih pokorili, je čisto Življenje. Ki nas čaka, da se zbudimo. V čist, zelen in uravnotežen svet sobivanja vsega živega in neživega. Kot v filmu Avatar lahko resnično povezani dosežemo vse. Zares vse. In ta, ki sočuti drugega, vidi svet drugače. Postaja osredinjen v bistvu, zato strateško seže precej dlje. Saj zazna čustva in polja moči kot nemoči in jih, če je le ozaveščen, ne izkorišča sebi v prid. in nova etika, ki jo od nas zahteva tako praksa kot izkustvo empatije, se gradi. Počasi, na negotovih temeljih, a stvarno. Stvarno in brezprizivno, saj se dotakne vsakogar od nas v naši eksistenčni bolečini minevanja vsega, kar je bilo do zdaj očitno in samoumevno.

@svetkapitala@delo.si

FOTO SHUTTERSTOCK